

Panorama över platsen där 56 personer mördades. Bland dem över 30 journalister.

FOTO JONAS GRATZER

FAKTA

Farligaste landet för journalister

Under 2009 döddes totalt 137 journalister och medarbetare till journalister runt om i världen, rapporterar den internationella journalistorganisationen, IFJ, International Federation of Journalists. Filippinerna, Mexiko och Somalia var de farligaste länderna för journalister att verka i. Filippinerna var den **farligaste demokratin i fredstid** att arbeta i som journalist.

Här dog 32 journalister

Val och våld går hand i hand på Filippinerna. Men massakern på 57 personer den 23 november i fjol, bland dem 32 journalister, tog allt till en helt ny nivå. Händelsen har satt djupa spår i vardagen för de journalister som överlevde.

Plötsligt tar den smala skogsbilvägen tvärt slut. De tolv armésoldaterna från den 46e infanteribataljonen gör en snabb avsättning och sprider ut sig i en igelkottslänkande formation bland de gräsbevuxna kullarna. Motorerna stängs av. Det blir dödligt.

– Vi är framme, stig ut, säger Aquilles Zonia och drar upp minibussens skjutdörr. Han är journalist på dagstidningen The Inquirer och en av de få som överlevde den där dagen.

Sikten är fri i alla väderstreck. Det enda som vittnar om vad som skedde här i den fattiga provinsen Magindanao i södra Fi-

På kyrkogården i General Santos vilar tolv av journalisterna som mördades. Alla med dödsdatumet den 23 november 2009. Aquilles Zonia tänder några ljus.

lippinerna för 105 dagar sedan är den vända jorden.

– Det luktade blod och bensin. På botten av den största gropen såg jag mänskliga rester, sedan den krossade TV-bilen från UNTV som jag själv hade rest med ett tag, på den flera kroppar

och över dem en Toyota med passagerare som bara hade oturen att köra förbi vid fel tidpunkt, säger han samlat.

Totalt grävde polisens tekniker ur röran av stål, kött och jord fram 57 kroppar och sex fordon. Flera av kropparna var våldtagna,

Det luktade blod och bensin. På botten av den största gropen såg jag mänskliga rester."

Aquilles Zonia

halshuggna och skjutna i munnen av de hundra beväpnade män, ledda av guvernörens son Ampatuan junior, som enligt vittnen kidnappade karavanen.

– Sir, någon kommer! Aquilles Zonias berättelse blir avbruten av ett varningsrop från en av soldaterna som från sin post ser hur en kolonn med ett tiotal svartklädda män snabbt närmar sig. Löjtnanten tvekar några sekunder innan han ger ordern: – Hoppa in i bilarna!

Tre månader efter massakern är platsen fortfarande en politisk krutdurk. Trots att den filippinska armén sedan november 2009 har fyra bataljoner i provinsen, utmanas statens våldsmonopol av klanens 3 000 man starka privatarmé.

196 klanmedlemmar sitter häktade för "uppror" – en är åtalad för mord.

– För att förstå hur mäktig Ampatuanklanen är ska man komma ihåg att oppositionens pre-

Staden General Santos förlorade en hel generation med journalister. 22 av de 33 journalisterna hade familjer. Även de redaktioner som inte förlorade personal har ändrat sina rutiner för bevakningen av det kommande valet.

sidentkandidat i förra valet inte fick en enda röst i regionen, säger Aquilles Zonia, tillbaka i minibusen.

Filippinerna styrs i mångt och mycket av mäktiga familjer som i sin tur levererar röster till president- och senatorsvalet. När vice borgmästaren Esmaelm Magindandatu bestämde sig för att utmana klanens makt genom att ställa upp i valet i maj 2010 var det en stor nyhet och journalisterna slöt upp mangrant i kortegen.

Aquilles Zonia minns att säkerhetsdiskussionerna på mor-

gonen var hetsiga efter att militären hade avslagit politikernas begäran om eskort.

– En del ville att beväpnad polis skulle följa med, men politikererna bestämde sig för att det skulle uppfattas som en provokation och valde att enbart skicka sina fruar och oss journalister, utrustade med kulspeppennor, säger han.

Han satte sig i TV-kanalen UNTVs minibuss, men beslutade sig för att byta bil när kortegen fyllde på bensin. En av hans kolleger behövde sedan hämta en laddare på hotellet. I lobbyn

President Gloria Arroyo införde krigslagar i Maguindanao efter massakern, i ett försök att tygla Ampatuan-familjen, en muslimsk klan som styr provinsen under nästan ett årtionde med hjälp av privatarméer.

fick han höra att personer på motorcyklar hade frågat efter dem. De bestämde sig då för att avbryta och började ringa mobil efter mobil för att varna kortegen, men ingen svarade.

– Jag skulle ha blivit dödad tillsammans med mina kolleger, säger Aquilles Zonia.

På det lokala journalistförbundets medlemsmöten har sorg, hat och ilska över en långsam rättsprocess dominerat mötena efter massakern.

– Det som hänt har inte skrämt oss, tvärtom har det fått oss att

bli mer aggressiva i vårt arbete för sanningen och i kampen för pressfriheten, säger journalistförbundets representant i General Santos, Rommel Rebolino.

Trots att förbundet förlorade tolv medlemmar från staden tror han inte att journalistikens innehåll kommer att påverkas av massakern, däremot är konsekvenserna omfattande för det praktiska arbetet.

Tidigare uppmanande förbundet journalisterna att jobba i par, sedan i grupper. Som en reaktion på massakern hölls nyligen en kurs i hur man upptäcker ▶